

19.5.2025

HA/1820/03.00.00.00/2025

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Viite: HE 36/2025 vp

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan kirjallinen lausuntopyyntö, HE 36/2025 vp hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain ja toimeentulotuesta annetun lain 7 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sairausvakuutuslaki ja toimeentulotuesta annettua lakia väliaikaisesti.

Esityksenä on, että lakia muutettaisiin siten, että 65 vuotta täyttäneiden vakuutettujen yleislääkärin vastaanottokäynnit yksityisessä terveydenhuollossa korvattaisiin niin, että omavastuuosuus olisi enintään julkisen terveydenhuollon lääkärikäynnistä perittävän asiakasmaksun suuruinen. Korvattaville vastaanottokäynneille vahvistettaisiin enimmäishinnat ja korvaustaksat. Korvaus lääkäripalkkiosta voitaisiin maksaa enintään kolmesta lääkärikäynnistä kalenterivuodessa. Lisäksi lakia muutettaisiin siten, että osa laissa tarkoitettulla lääkärin vastaanotolla määrätystä tutkimuksista olisi korvattavia. Näytteenottoille ja tutkimuksille vahvistettaisiin enimmäishinnat ja näiden enimmäishintojen määrästä korvattaisiin vakuutetuille 50 prosenttia. Korvausten maksamisen edellytyksenä olisi, että yksityinen terveydenhuollon palveluntuottaja on tehnyt Kansaneläkelaitoksen kanssa sopimuksen palvelujen tuottamisesta. Sopimuksen tekemisen edellytyksenä on sopimus suorakorvausmenettelystä Kansaneläkelaitoksen kanssa. Toimeentulotuesta annettua lakia muutettaisiin siten, että sairausvakuutuslakiin lisättäväksi ehdotettavien lääkärinpalkkioiden ja tutkimusten ja hoidon korvausten omavastuuosuudet otettaisiin huomioon muina perusmenoina toimeentulotukea myönnettäessä.

Lait on tarkoitus tulla voimaan 1.9.2025. Laki sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta olisi voimassa 31.12.2027 ja laki toimeentulotuesta annetun lain 7 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta 29.2.2028 saakka.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä ja esityksen osalta seuraavaa:

Hallituksen esityksen tavoitteet ovat hyvin kannatettavia ja Päijät-Hämeen hyvinvointialue näkee ensiarvoisen tärkeänä tavoitteena järjestelmän kokonaisuuden kehittämisen palvelujen saatavuuden parantamiseksi.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue toteaa, että esityksen tavoitteiden toteutumiseen sisältyy kuitenkin merkittäviä huolenaiheita. Kuten esityksen vaikutusten arvioinnissa todetaan, sisältyy esityksen tavoitteiden toteutumiseen merkittävästi epävarmuutta. Lakimuutoksilla ja rahoituksen ohjaamisella ei Päijät-Hämeen hyvinvointialueen näkemyksen mukaan pystytä tehokkaasti ohjaamaan henkilöiden palvelujen käyttöä ja lisäämään yksityisen sektorin palvelujen käyttöä taikka ehkäisemään julkisen terveydenhuollon kuormituksen kasvua. Päijät-Hämeen hyvinvointialue toteaa lisäksi, että esitys lisänee alueen sisällä väestön polarisoitumista. Hyvinvointialueilla työ tulisi todennäköisesti myös painottumaan enemmän

19.5.2025

HA/1820/03.00.00.00/2025

sosioekonomisesti heikoimmassa asemassa olevien ja pitkäaikais- tai monisairaiden henkilöiden hoitoon. Vaikutukset alueiden välillä saattavat myös vaihdella merkittävästi palvelutarjonnan ja alueella toimivien yksityisessä terveydenhuollossa toimivien lääkäreiden määrän eroista johtuen. Toimeentulotukilakiin esitetyt muutokset ovat välttämättömiä tavoitteiden edistämiseksi. Lääkärikäyntien ja lääkäreiden määräämien tutkimusten omavastuuosuudet on huomioitava muina perusmenoina perustoimeentulotuessa. Kun esityksessä korvattavat tutkimukset julkisessa terveydenhuollossa ovat vakuutetuille maksuttomia, voi se kuitenkin yksistään ohjata ihmisten valintaa julkiseen terveydenhuoltoon. Tämä seikka korostuu varsinkin niiden henkilöiden kohdalla, jotka ovat vähävaraisia, mutteivat ole kuitenkaan oikeutettuja toimeentulotukeen. Yhteenvedona voi todeta merkittävän riskin, etteivät esityksen tavoitteet tule toteutumaan ja vaikutukset näkyvät eriarvoisuuden lisääntymisenä.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue kiinnittää lisäksi huomiota lakien voimaantuloon jo 1.9.2025. Esityksen tavoitteisiin pääseminen edellyttää aktiivista viestintää sekä kansallisella tasolla että hyvinvointialueilla sekä valmiutta ohjata ja neuvoa kansalaisia valintojen tekemisessä. Päijät-Hämeen hyvinvointialueen mielestä voimaantulo 1.1.2026 olisi perustellumpaa, jotta tavoitteiden edistämistä voidaan toteuttaa em. mukaisesti.

Lausunnon on laatinut toimialajohtaja **Mika Forsberg**.

Lahdessa, 19.5.2025

Petri Virolainen
Hyvinvointialuejohtaja
Päijät-Hämeen hyvinvointialue